בית כנסת
קהילת קדושי ישראל
דברי תורה
פרשת עקב – תשע"א
הפרדס 43 קרית גת

פרשת עקב

החרדה של האדם המודרני העדר ייעוד.

כידוע, האדם המודרני עסוק, במידה לא מבוטלת, במרדף אחרי האושר והאושר. הוא עסוק ביצירת מוצרים אשר יבטיחו לעשות טרנספורמציה בחייו, לחבר אותו לאין סוף, להפוך אותו לענק יותר ולשמח יותר. דא עקא השאיפה להתעצמות יש בכוחה לחושף צד אחר של החיים- חרדה ופחד. דומה ששורש הפחד של האדם המודרני נעוץ במחשבה שיום אחד עלול הוא לאבד שליטה בחייו ולמצוא עצמו בשפל סולם האושר. במצב זה, יהא מצבו הכלכלי של האדם המודרני אשר יהיה, החרדה והפחד ייהפכו לחלק אינטגראלי בחייו.

אז מהי התרופה לחרדה זאת?

מפתח לשאלה זאת מצוי בפרשתנו. "וזכרת את כל הדרך אשר הוליכך ה' אלוקיך זה ארבעים שנה במדבר למען ענותך לנסותך לדעת את אשר בלבבך התשמור מצותיו אם לא. ויענך וירעיבך ויאכילך את המן אשר לא ידעת ולא ידעו אבותיך למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם."

פסוקים הללו באותה מידה ואפילו יותר שהיו רלוונטיים לדור המדבר הם לרלוונטיים לדור המודרנה. מהו אותו ניסיון? מה האל רוצה ללמד את האדם?

כותב הרש"ר הירש "וה' היה יכול להוליכם בדרך הערים אשר סביבותיהם אבל הביאם בניסיון הזה כי למען יוודע שישמרו מצוותיו לעולם"

נמצאנו למדים על פי הירש שייעודו של האדם, היא שימור מצוות האל בכל מצב בגאות ובשפל. ולדעת המלבי"ם ללמד את האדם שלא יבעט בקב"ה בימי השגשוג והניצחון "כמו שהאב הוהב את בנו ורוצה לתת לו בית והון ונחלת שדה וכרם כשיגדל והיה לאויב, מקדים לחנכו באבותיו על יד שבט מוסר ועל יד יסורין כדי שיתחזק במוסר ויראות ה' ובמידות ישרים ולא יבעט בימי הטובה לאכת שובב בדרך לבו."

באותו דרך כותב הספורנו: "לנתך. אם עה רצון היצר לחם ומלה או בגד". נמצאנו למדים שההליכה במדבר מחנכת את האדם לדבר עם אלוקים. ההליכה במדבר מחנכת האדם להעמיד את עבודת האל במרכז חייו. לאמור, בניגוד למה שמקובל אצל האדם המודרני שבו העולם קיים בכדי לשרת את האדם כאן המסר הוא שהאדם משרת את האלוקים.

בימינו גם האדם הדתי המודרני מוצא עצמו נתון בחרדות ובפחד מהחיים. לכן ההכרה שהייעוד הוא לעבוד את האל משמעה הכרה פילוסופית אמונית. מעבר לריטואלים. חינוך זה מתבטא בהכרה שלפיה האדם מסוגל להרגיש את קירבתו של הקב"ה בכל מצב בגאות ובשפל. לאמור, להעמיד את האל במרכז פירושו למצוא את האל בשעות ההדר ובשעות השפל. למצוא את האל בשגרת החיים. דומה ש כתביו נוגעים, של הרב סולובייצ'יק, בין היתר בנקודה זאת. יש למצוא את האל ברגעי ניצחון ואושר אולם, כותב סולובייצ'יק "עם כבוד שלא אבלה אבלם, כרגע בער ובוש קבר, כעת שהחיים נעשים מכוערים, מכחלים ולבנו נשבו... אין ה' פנה אליו מן הויסות אבנו מן הבמבום... מנעמקו שלא ה"בוש הקבר"

החיים בשביל הרב סולובייצ'יק נעשו מכוערים כשאשתו הרבנית שכבה, על ערש דווי, סולובייצ'יק כותב: "מן הבחינה הרפואית לא יכולתי לעשות הרבה למענה, כל שהיה בכוחי לעשות הכל לעשות תפילה. אולם, לא יכולתי להתפלל בבית החולים. נשום מה לא נמצא לי ה' לאורך המסדרונות הלבנים הקרים, בין הרופאים והאחיות אוך עברתי מבוא לתפילה. ולא יכולתי שלא לספק בורק פה. ברגע שהיתי שם הבינתה הית מנהר לחבר וכורע כתפילה נסערת ה' לא הפיע ברגעים אלה בפנות שלא מלא עוטה הוא, אלא כחבר קרוב, עין, אוח, אוב... תשתי ביום החמות, כביכול על שכמי, חבקתי את ברכיו, כביכול. הכל היה ענג בזבולותיו הברים שלא חבר קטן, אלא מקום... הכל-ל הענו, השוכן בשפל המקומות, מלה עבמו לבום"

בקיצור על האדם להרגיש שייעודו העיקרי הוא לעבוד את האל במובן שהאדם אינו במרכז אלא הקב"ה. תוך כדי עשייה ויצירה שאיפות יש להרגיש בידיו החמות של האל. ומקווים אנו שהכרה זאת תהווה תרופה לחרדה ולייאוש.

שבת שלום

שרון שלום
רב קהילת קדושי ישראל